

Η λογοτεχνία της Κίνας στην Ελλάδα

Είναι τόσο μακρινός, γεωγραφικά, μα και τόσο κοντινός ο πολιτισμός της Κίνας. Ανέκαθεν στον ελληνικό χώρο το ενδιαφέρον για τη χώρα αυτή της Ανατολής ήταν αυξημένο. Άνθρωποι, ιδέες, εμπορεύματα, μύθοι και παραδόσεις, ασκούσαν μια σαγήνη, μια γοητεία, μια έλξη και πολλοί προσπάθησαν να βρουν κοινά σημεία, παράλληλες διαδρομές και σημεία ταύτισης με το λαό και τον πολιτισμό της Κίνας.

Αρχής γενομένης από τις δύο τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα και μέχρι σήμερα, η Κίνα αναδύεται ως η νέα υπερδύναμη του πλανήτη. Οι ρυθμοί της οικονομικής της ανάπτυξης, σε συνδυασμό με ένα πολιτικό μοντέλο που όμοιο του δεν υπάρχει πουθενά στον κόσμο, η χώρα αυτή συγκεντρώνει τα βλέμματα της παγκόσμιας κοινής γνώμης, η οποία παρακολουθεί εντυπωσιασμένη τα επιτεύγματα αυτού του ιδιόρρυθμου και αχανούς κράτους.

Μια πρώτη γνωριμία με την Κίνα

Υπό την αιγίδα της UNESCO κυκλοφόρησε το πολύτιμο βιβλίο του γνωστού ακαδημαϊκού και συγγραφέα **Ρόμπερτ Τεμπλ** *Η ιδιοφυής Κίνα. 3.000 χρόνια επιστημών, ανακαλύψεων και εφευρέσεων* (Κασταλία, 2007, μτφ.: Ιωάννης Νάκος). Εικονογραφημένη έκδοση όπου παρουσιάζονται οι εκατό κινεζικές πρωτιές στα πεδία της γεωργίας, της αστρονομίας, της μηχανικής, των μαθηματι-

κών, της ιατρικής, της μουσικής, των φυσικών επιστημών, των μεταφορών, της τεχνολογίας και των πολεμικών εφαρμογών. Η έκδοση είναι οργανωμένη ανά πεδίο, εφεύρεση και ανακάλυψη, ώστε να είναι εύκολη η χρήση της.

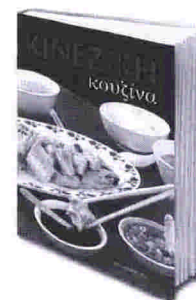
Το βιβλίο *Τα εβδομήντα θαύματα της Κίνας*, που έγραψε μια ταλαντούχα ομάδα διακεκριμένων ειδικών από την Ασία και τη Δύση υπό την εποπτεία του **Jonathan Fenby**, είναι γεμάτο με θαυμάσιες φωτογραφίες και παρέχει μια χωρίς ταιρί παρουσίαση αυτής της απέραντης και αινιγματικής χώρας με την οποία σήμερα ασχολείται όλος ο κόσμος. Το βιβλίο κυκλοφόρησε στα ελληνικά το 2007 σε μετάφραση του Δ. Γεδεών από τις εκδόσεις Βασδέκη και δίνει απαντήσεις με μια σειρά διαφωτιστικών παρουσιάσεων, που κυμαίνονται από τα φυσικά θαύματα των βουνών και των ποταμών μέχρι την Οδό του Μεταξιού και τα άγρια ζώα και από τις τέχνες και τα μεγάλα μνημεία του παρελθόντος ως τις λαμπρές πόλεις του σήμερα.

Από τα πρώτα βιβλία του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα που έχουν ως αντικείμενο την Κίνα είναι το *Η Κίνα έξω από τα τείχη* του **Πέτρου Χάρη** (Εστία, 1979), στο οποίο ο συγγραφέας, πέρα από τις ταξιδιωτικές του αναμνήσεις, καταθέτει και μια σειρά, προφητικών θα λέγαμε σήμερα, σκέψεων, αποτέλεσμα των παρατηρήσεών του. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αυτού ο αναγνώστης έρχεται σ' επαφή με το νέο κομμουνιστικό καθεστώς που προέκυψε μετά τον Β'

Επιμέλεια:
**Δημήτρης Β.
 Τριανταφυλλίδης**



Τα εβδομήντα θαύματα της Κίνας
 Βασδέκη, 2007



Κινέζικη Κουζίνα
 Μοντέρνοι Καιροί,
 2009

Παγκόσμιο πόλεμο, αλλά και τις μεγάλες αλλαγές που συντελέστηκαν στη χώρα αυτή μετά την Πολιτιστική Επανάσταση της δεκαετίας του '60. *Στους δρόμους της Κίνας. Βήματα και ιστορήματα* μας ξεναγεί η **Λολίτα Γεωργίου** (Πατάκης, 2006). Πρόκειται για ένα βιβλίο που γεννήθηκε μετά από κάποιες πολυήμερες περιπλανήσεις στην Κίνα και γράφτηκε με τον αφηγηματικό λόγο του ξεναγού που πολλά είδε, περισσότερα έψαξε και τώρα θέλει να τα μοιραστεί με όσους ταξιδεύουν νοερά σε μακρινούς προορισμούς. Γιατί, σύμφωνα με τη συγγραφέα, «η Κίνα είναι σίγουρα μια χώρα όπου το περασμένο και το μελλοντικό, το γκρίζο και το χρυσοκόκκινο, το ονειρικό και το πραγματικό συνυπάρχουν και μαγεύουν».

Τέλος, τη δική του εμπειρία από ένα ταξίδι στην Κίνα μεταφέρει μέσα από τις σελίδες του βιβλίου του *Πολιτιστική Οδύσσεια στην Κίνα το 1994* ο **Νίκος Α. Σταθάκης** (Εστία, 1994), όπου περιγράφει το ταξίδι του, τις συναντήσεις που είχε στη μακρινή αυτή χώρα, αλλά και τα συναισθήματα που του γεννήθηκαν, ύστερα από πρόσκληση της κινεζικής κυβέρνησης.

Η σκέψη της Κίνας στο διάβα των αιώνων

Οι σχολές φιλοσοφικής σκέψης της Κίνας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα ήταν και είναι πάντα στο στενό κύκλο ενδιαφερόντων των ανθρώ-

πων της Δύσης. Το ενδιαφέρον αυτό, τα τελευταία χρόνια, είναι ιδιαίτερα αυξημένο, λόγω της οικονομικής επιρροής που ασκεί η Κίνα στο διεθνές εμπόριο. Ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι θέλουν να κατανοήσουν τον τρόπο σκέψης των κατοίκων αυτής της χώρας, με αποτέλεσμα η ελληνική βιβλιογραφία να εμπλουτίζεται συνεχώς είτε με έργα ελληνικών συγγραφέων είτε με μεταφράσεις έργων που συγκέντρωσαν πάνω τους το ενδιαφέρον αναγνωστών άλλων χωρών.

Δύο πολύ ενδιαφέροντα βιβλία παρουσίασαν οι εκδόσεις Οδυσσέας με τίτλο *Κινέζικη σοφία* (μτφ.: Άννα και Δημήτρης Παυλάκη, 2005) τα οποία περιλαμβάνουν το μεν πρώτο 164 παροιμίες και μία ευχή, το δε δεύτερο 165 παροιμίες και μία ευχή, θέλοντας να μυήσουν τον έλληνα αναγνώστη στη λαϊκή κινέζικη σοφία.

Από τις ίδιες εκδόσεις κυκλοφορεί το βιβλίο της **Τζαν Τζιε Ας μην ξεχνάμε την αγάπη** (μτφ.: Τρισεύγεννη Παπαϊωάννου, 2008), το οποίο διαπραγματεύεται τη θέση της γυναίκας στον άγνωστο μέχρι σήμερα για εμάς πολιτισμό της Κίνας. Πρόκειται για επτά διηγήματα από την αιρετική και πιο διάσημη συγγραφέα της Κίνας. Κείμενα διορατικά, γεμάτα λυρισμό και ευαισθησία, αποτελούν σημείο αναφοράς στη σύγχρονη κινεζική λογοτεχνία, παρά το γεγονός ότι δέχθηκαν σκληρή κριτική από την εξουσία όταν πρωτοκυκλοφόρησαν.

Συνεχίζοντας τις προσπάθειες γνωριμίας με την αρχαία κινεζική φιλοσοφική σκέψη, οι εκδόσεις Οδυσ-

σέας, με τα δύο βιβλία τους, *Κομφούκιος Ανάλεκτα* (μτφ: Μαρία Γεωργοπούλου, 2004) και *Χαν Φέι Τζου Τα κείμενα* (μτφ: Δημήτρης Παυλάκης, 2004) επιχειρούν, με το μεν πρώτο, να δώσουν στον έλληνα αναγνώστη μια καλή εισαγωγή στη σκέψη του μεγάλου δασκάλου, η οποία συνοδεύεται από διευκρινιστικές σημειώσεις που βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση της φιλοσοφικής παράδοσης της Κίνας, με το δε δεύτερο, να τον φέρουν σ' επαφή με ένα λαμπρό παράδειγμα της αρχαίας κινεζικής φιλοσοφίας, όπου περιέχονται οι υποδείξεις του Χαν Φέι Τζου για τη φύση και την άσκηση της εξουσίας.

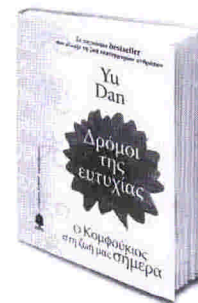
Το αυξημένο ενδιαφέρον των αναγνωστών για την επιρροή που άσκησαν οι αρχαίοι κινέζοι στοχαστές και, ιδίως, ο Κομφούκιος, φαίνεται από την επιτυχία του βιβλίου της **Γιου Νταν** *Δρόμοι της ευτυχίας. Ο Κομφούκιος στη ζωή μας σήμερα*, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Κέδρος (μτφ.: Ανδρέας Λυμπερόπουλος, 2009), το οποίο στηρίζεται στο υλικό μιας σειράς εκπομπών πάνω στα *Ανάλεκτα* του Κομφούκιου που παρουσίασε η συγγραφέας στην κρατική τηλεόραση της Κίνας.

Με τη συγκριτική προσέγγιση της κινεζικής και ελληνικής φιλοσοφίας καταπιάνεται η **Μαριάννα Μπενετάρου** στο βιβλίο της *Πέρα από τον οριενταλισμό των εκδόσεων Κονιδάρη* (2007), ένα έργο το οποίο παίρνει τις αποστάσεις του από την επικρατούσα αντίληψη δύο διαφορετικών και συχνά αντίθετων πολιτι-

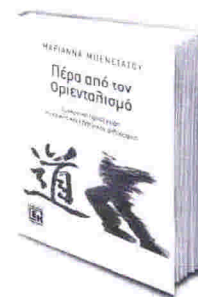
σμών, της Δύσης και της Ανατολής, και προσεγγίζει με κριτική διάθεση την κινεζική φιλοσοφία της ζωής και την αρχαία ελληνική φιλοσοφία της γνώσης. Σκοπός του είναι η διερεύνηση και η συνειδητοποίηση των νοηματικών συνηθειών και των προτύπων που συνετέλεσαν στη διαμόρφωση αυτών των φιλοσοφικών παραδόσεων.

Από τις ίδιες εκδόσεις κυκλοφορεί το βιβλίο των **Steven Shankman** και **Stephen Durrant** με τίτλο *Η σειράνα και ο σοφός* (μτφ.: Μαρία Σκούρα, 2002). Στο εν λόγω έργο οι συγγραφείς παραθέτουν μια εστιασμένη σύγκριση ανάμεσα σε επιλεγμένα έργα από την αρχαία ελληνική και την κινεζική λογοτεχνία από τον 8ο έως τον 2ο π.Χ. αιώνα. Πιστεύουν ότι όσο οι άνθρωποι θα γνωρίζουν το παρελθόν τους, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη του τις σύγχρονες συνθήκες συνεργασίας αλλά και ανταγωνισμού μεταξύ Ανατολής και Δύσης, η σύγκριση ανάμεσα στους δύο πολιτισμούς θα παραμείνει ένα ακαταμάχητο και σπουδαίο αντικείμενο μελέτης, αφού τόσο η κινεζική όσο και η ελληνική κουλτούρα είναι εξαιρετικά πολύπλοκες και αποτελούνται από διαφορετικά και κάποιες φορές αντικρουόμενα στοιχεία.

Με την αγωνιώδη προσπάθεια της κινεζικής αυτοκρατορίας να βγει έξω από τα όρια της αχανούς της χώρας ασχολείται το βιβλίο του **Γκάβιν Μένζις** *Η Κίνα ανακαλύπτει τον κόσμο* (μτφ. Νίκος Παπαδάκης - Μαρτίνα Κόφφα, Ψυχογιός, 2004). Ο συγγραφέας ακολουθεί την πορεία του κινε-



Γιου Νταν
Δρόμοι της ευτυχίας
 Κέδρος, 2009



Μαριάννα Μπενετάρου
Πέρα από τον οριενταλισμό
 Κονιδάρη, 2007

ζικού στόλου το 1421 και παρουσιάζει τα στοιχεία που συγκέντρωσε, εμπλουτίζοντας την αφήγησή του με περιγραφές κινέζων εξερευνητών και ευρωπαίων θαλασσοπόρων, καθώς και με κατατοπιστικούς για την εποχή τους χάρτες.

Η *Συγκριτική ιστορία Ελλάδος - Κίνας* του **Δημήτρη Κιτσιόκη**, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ηρόδοτος (2007) είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό βοήθημα για εκείνους που ενδιαφέρονται για τη μελέτη των ιστορικών διαδρομών των δύο αυτών χωρών. Γλώσσα αιχμηρή, ιδέες πρωτότυπες και μακριά από ακαδημαϊσμούς, προτάσεις ρηξικέλευθες αποτελούν την πεμπτουσία αυτού του έργου. Ένα βιβλίο «αιρετικό», που δεν μπορεί να αφήσει ασυγκίνητο κανέναν αναγνώστη, ανεξάρτητα από το αν συμφωνεί ή διαφωνεί με τις απόψεις του συγγραφέα.

Από τη σύγχρονη όμως ελληνική βιβλιογραφία δεν θα μπορούσε να λείπει η βιογραφία του ανθρώπου που δημιούργησε την Κίνα του 21ου αιώνα –και αυτός δεν είναι άλλος από τον Μάο Τσε Τουνγκ, την άγνωστη ιστορία του οποίου προσπαθούν να διηγηθούν η **Γιουνγκ Τσανγκ** και ο **Τζον Χαλλιντέι**, στο ομώνυμο βιβλίο τους που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις της Εστίας (μτφ.: Καλλιόπη Καρούση, 2007). Μέσα από τις σελίδες του ογκωδέστατου αυτού βιβλίου ο αναγνώστης μαθαίνει άγνωστες πτυχές της βιογραφίας μιας από τις πλέον αμφιλεγόμενες προσωπικότητες όχι μόνο της Κίνας αλλά και ολόκληρου του κόσμου. Καρπός δεκαε-

τούς έρευνας, κατά κύριο λόγο σε αρχεία απόρρητα μέχρι πρόσφατα, και πλούσιο σε ανέκδοτες μαρτυρίες, το βιβλίο διαβάζεται σαν αφήγημα φρίκης και σαν εγχειρίδιο πολιτικής φιλοσοφίας.

Τέλος, παρόλο που γράφτηκε πριν από σαράντα και πλέον χρόνια, το *Θέατρο της Κίνας* του **Τάκη Μουξεβίδη** που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πλέθρον (2006), διατηρεί το ενδιαφέρον του ως «κατατοπιστικό» εγχειρίδιο, αλλά και ως ντοκουμέντο ή μαρτυρία των οραμάτων μιας εποχής που χαρακτηρίζεται από την αναζήτηση νέων πηγών έμπνευσης και αγάπη για τη γνώση. Στο βιβλίο αυτό ο Τάκης Μουξεβίδης λειτουργεί ως «ξεναγός» των αναγνωστών του στον «άγνωστο» κόσμο του κινεζικού θεάτρου, παραδοσιακού και σύγχρονου. Πρόκειται για ένα βιβλίο «αγάπης, εκτίμησης και θαυμασμού» προς έναν κόσμο ομότεχνό του, μια μαρτυρία ενός «λάτρη», ενός σεμνού υπηρέτη του θεάτρου.

Η σύγχρονη Κίνα και ο ρόλος της στον κόσμο

Ο **Erik Izraelewich**, βαθύς γνώστης των αλλαγών που συντελούνται στο σύγχρονο κόσμο, αφού είναι αρχισυντάκτης της γαλλικής οικονομικής εφημερίδας *Les Echos*, στο βιβλίο του *Όταν η Κίνα αλλάζει τον κόσμο* (μτφ: Γεώργιος Καρανάσιος, Κασταλία, 2005) διαπραγματεύεται τόσο τις αλλαγές στην αχανή χώρα όσο και την επιρροή που ασκούν οι αλλαγές

αυτές στον υπόλοιπο κόσμο. Ενδιαφέρουσα προσέγγιση της νέας θέσης και του νέου ρόλου που καλείται να διαδραματίσει η Κίνα στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη εποχή.

Με εισαγωγή του γνωστού **Ignacio Ramonet**, επιμέλεια της Βάλιας Καϊμάκη και μετάφραση των Χάρη Λογοθέτη και Βασίλη Παπακριβόπουλου, κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Σαββάλας (2006) μια συλλογή άρθρων που γράφτηκαν για την *Le Monde Diplomatique*. Οι συγγραφείς των άρθρων αυτών, εγνωσμένης επιστημοσύνης, προσεγγίζουν το «φαινόμενο Κίνα» μέσα από ενόπτες όπως η «Αναγέννηση» και «Μια κοινωνία σε μετάλλαξη», προσπαθώντας να ιχνηλατήσουν τόσο το πρόσφατο παρελθόν όσο και τις μελλοντικές εξελίξεις στη χώρα του Κομφούκιου και το Μάο Τσε Τουνγκ, καθώς επίσης και τους παράγοντες εκείνους που την καθιστούν σήμερα υπερδύναμη.

Η **Stephanie Bessiere** στο βιβλίο της *Η Κίνα στην αυγή του 21ου αιώνα* (μτφ.: Σταυρούλα Τσόγκα, Κέδρος, 2007) προσπαθεί να βρει απαντήσεις σε ερωτήματα όπως το πώς επήλθε το κινεζικό οικονομικό θαύμα και το ποιες μπορεί να είναι οι φιλοδοξίες της ηγεσίας του Πεκίνου για τον 21ο αιώνα. Η συγγραφέας είναι νομικός, διπλωματούχος του Κέντρου Διπλωματικών και Στρατηγικών Σπουδών στο Παρίσι και μέσα από τις εμπειρίες της επιδιώκει να ενημερώσει τον αναγνώστη για τον αιγινιατικό εταίρο και απρόβλεπτο ανταγωνιστή στη διεθνή σκηνή, την Κίνα, ο ρόλος

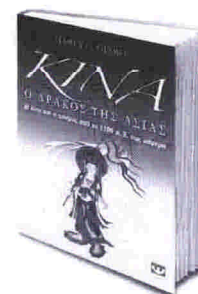
της οποίας δημιουργεί ανάμικτα συναισθήματα αβεβαιότητας, ανησυχίας και, συνάμα, αισιοδοξίας στους παρατηρητές.

Ο **Harry G. Gelber**, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου του *Κίνα, ο δράκος της Ασίας* (μτφ.: Βαγγέλης Κατσάνης, Ψυχογιός, 2009), απευθύνεται στο μέσο αναγνώστη δίνοντάς του μια σφαιρική εικόνα της ιστορίας της Κίνας, από τις εισβολές των καβαλάρηδων των στεπών, γύρω στο 200 π.Χ., ως τη μογγολική Αυτοκρατορία του Τζένγκις Χαν, από την άφιξη του Μάρκο Πόλο έως του Πολέμου του Οπίου, και από την κομμουνιστική επανάσταση του 1949 έως τα γεγονότα της πλατείας Τιενανμέν το 1989. Με χάρτες και αρχειακές φωτογραφίες, καθώς και με μια σειρά από πίνακες με επεξηγηματικά στοιχεία για βασικά θέματα, αυτό το έργο του Χάρι Γκέμπλερ δίνει μια σαφή και λεπτομερή εικόνα των σχέσεων της Κίνας με τον υπόλοιπο κόσμο.

Από τη σειρά των εκδόσεων Κασταλία «Γνώσεις του 21ου αιώνα» κυκλοφορεί το βιβλίο των **Cyrille J.-D. Javary** και **Alain Wang** *Η νέα Κίνα, ο πλούτος είναι δόξα* (μτφ.: Ελένη Τσερεζόλε, ειδική έκδοση για την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*, 2007), μέσα από τις σελίδες του οποίου οι δύο ειδικοί στη σύγχρονη Κίνα δίνουν χρήσιμες συμβουλές και μαρτυρίες για τη βαθιά κατανόηση αυτού του τεράστιου λαού, χωρίς ωστόσο να αποκλείουν την κριτική. Αποτελεί ενδιαφέρον ερέθισμα για όσους θέλουν να γνωρίσουν το νέο αυτό γίγαντα της εποχής μας.



Κομφούκιος
Ανάλεκτα
 Οδυσσέας, 2004



Harry G. Gelber
Κίνα, ο δράκος της Ασίας
 Ψυχογιός, 2009

Η κινέζικη λογοτεχνία

Μακραίωνη η λογοτεχνική παράδοση της Κίνας. Σημαντική η συμβολή της στην παγκόσμια λογοτεχνία ανά τους αιώνες. Ένας από τους αρχαιότερους πολιτισμούς της οικουμένης διαθέτει γραπτή παράδοση πολλών δεκάδων αιώνων και αποτελεί αντικείμενο θαυμασμού αλλά και μελέτης από τους δυτικούς αναγνώστες. Τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας παρατηρείται έντονο και αυξημένο εκδοτικό και αναγνωστικό ενδιαφέρον, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την κυκλοφορία πολλών και αξιόλογων λογοτεχνικών βιβλίων.

Η **Anchee Min** είναι γνωστή στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό με δύο βιβλία της που κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Γκοβόστη. Το *Η τελευταία αυτοκράτειρα* (μτφ.: Άγγυ Βλαβιανού, 2004), διαπραγματεύεται την ιστορία της τελευταίας αυτοκράτειρας της Κίνας, μιας γυναίκας με τεράστια εξουσία και αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, η οποία μέχρι σήμερα θεωρείται επικίνδυνη, διεφθαρμένη, σαγηνευτική και αδίστακτη δολοφόνος. Στο *Μαντάμ Μάο* (μτφ. Γ. Α. Γεωργίου, 2003) η συγγραφέας στο αισθησιακά φορτισμένο αυτό μυθιστόρημα ζωγραφίζει με λεπτό τρόπο το ζωντανό πορτρέτο μιας γυναίκας, από τις πιο εντυπωσιακές μορφές του 20ού αιώνα. Η Μαντάμ Μάο, που είναι γνωστή διεθνώς ως ο «ασπροκόκαλος δαίμονας», φιλόδοξη, εκδικητική και ανελέητη, στην προσπάθειά της να διαδεχτεί στην εξουσία τον σύζυγό της οδήγησε

εκατομμύρια ανθρώπους στο θάνατο.

Οι *Αγριόκυκνοι* της **Γιουνγκ Τσανγκ**, (μτφ.: Καλλιόπη Καρούση, Εστία, 2007) συνδυάζουν τις προσωπικές αναμνήσεις της συγγραφέως από την Κίνα, όπου έζησε ως τα 26 της χρόνια, με ένα υλικό 60 απομαγνητοφωνημένων ωρών με προφορικές αφηγήσεις της μητέρας της. Η συγγραφέας αποδίδει την οξεία μνήμη της μητέρας της στις φοβερές ανακρίσεις στις οποίες την υπέβαλαν ως ύποπτη για αντεπαναστατική δράση. Την είχαν ανακρίνει περί τα δεκαπέντε διαφορετικά πρόσωπα που την πίεζαν να θυμηθεί λεπτομερώς οτιδήποτε είχε κάνει ή πει. Το αυτοβιογραφικό αυτό βιβλίο καταγράφει τη ζωή τριών γενεών κινέζων γυναικών πριν και μετά την Πολιτιστική Επανάσταση του Μάο, διατρέχοντας έτσι εκατό χρόνια από την πρόσφατη ιστορία της Κίνας.

Η **Νταϊάν Γουέι Λιανγκ** γεννήθηκε στο Πεκίνο το 1966, τη χρονιά που ξεκινούσε η Πολιτιστική Επανάσταση, και πέρασε αρκετά από τα παιδικά της χρόνια σε στρατόπεδα εργασίας με τους γονείς της, σε μια απομακρυσμένη περιοχή της Κίνας. Στη δεκαετία του '80, ενώ φοιτούσε στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου, συμμετείχε στο φοιτητικό δημοκρατικό κίνημα, με συνέπεια να αναγκαστεί να φύγει από την Κίνα και να συνεχίσει τις σπουδές της στις ΗΠΑ. Το *Κινέζικο πετράδι* (μτφ.: Νίνα Μπούρη, Πατάκης, 2007) είναι μια συναρπαστική κατάδυση στη ζωή των μεγάλων σύγχρονων αστικών κέντρων

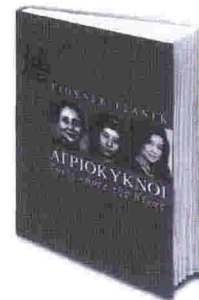
της Κίνας. Η ζωντανή πένα της Λιανγκ αιχμαλωτίζει τη βιασύνη και την τύρβη του Πεκίνου, από τα άθλια καταγώγια και τα φτηνά εστιατόρια ως τη μεγαλοπρέπεια της Απαγορευμένης Πόλης, φωτίζοντας με εντυπωσιακή ενάργεια την ταραγμένη σχέση μεταξύ του βίαιου κομμουνιστικού παρελθόντος της μαοϊκής Κίνας και του καπιταλιστικού παρόντος. Στο μυθιστόρημα *Πεταλούδα από χαρτί* (μτφ.: Νίνα Μπούρη, Πατάκης, 2008) η συγγραφέας βυθίζει τον αναγνώστη σε έναν κόσμο με ελάχιστες δυτικοκεντρικές αναφορές, διαπραγματευόμενη την ιστορία δύο ανθρώπων που βρέθηκαν στη δίνη των ιστορικών γεγονότων, ενός πολιτικού ακτιβιστή, ο οποίος μετά την αποφυλάκισή του πηγαίνει στην πρωτεύουσα προκειμένου να αντιμετωπίσει τους προσωπικούς του δαίμονες, και μιας νεαρής κοπέλας που προσπαθεί να ικανοποιήσει τις προσδοκίες της οικογένειάς της διατηρώντας γραφείο ντετέκτιβ σε μια χώρα όπου οι ιδιωτικές έρευνες είναι παράνομες.

Ο **Gao Xingjian**, βραβευμένος με το Νόμπελ το 2000, είναι μυθιστοριογράφος, θεατρικός συγγραφέας, σκηνοθέτης, κριτικός της λογοτεχνίας και ζωγράφος. Γεννήθηκε το 1940, φοίτησε στο Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών του Πεκίνου. Το 1982 προκάλεσε μεγάλη συζήτηση για το μοντερνισμό και το ρεαλισμό στην τέχνη και ειδικότερα στη λογοτεχνία της Κίνας. Το 1987 εγκαταστάθηκε ως πολιτικός πρόσφυγας στο Παρίσι. Εκεί έγραψε πολλά θεατρικά έργα

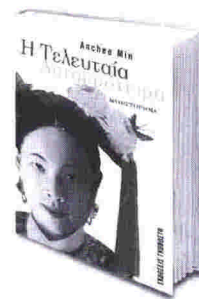
που ανέβηκαν σε σκηνές σε όλο τον κόσμο, ενώ παράλληλα συνέχισε τη λογοτεχνική και ζωγραφική του δραστηριότητα. Στο μυθιστόρημά του *Το βιβλίο ενός άντρα μόνου* (μτφ. Γιάννης Καυκιάς, Λιβάνης, 2002) διαπραγματεύεται το θέμα της φυγής και της μοναξιάς ενός άντρα απέναντι στα διλήμματα της ζωής.

Ο **Pham Quat Xa** έχει βραβευτεί από τη Γαλλική Ακαδημία (ποίηση, 1993), την Εταιρεία Γάλλων Ποιτών (1992) και την Nouvelle Pleiade. Το βιβλίο του *Το όνειρο μιας πεταλούδας* (μτφ.: Γιάννης Καυκιάς, Λιβάνης, 2000) είναι ουσιαστικά μια αλληγορία, ένα παραμύθι για μεγάλους, όπου ο κεντρικός ήρωας, ένας καλλιτέχνης –ζωγράφος, γλύπτης, ποιητής, μουσικός– είναι μεγαλοφυής αλλά λίγο αφηρημένος, δημιουργεί το χώρο και το χρόνο και πλάθει τον άνθρωπο. Από τεμπελιά όμως επινόησε το σύστημα της μετενσάρκωσης για να μην πάνε στράφι οι ψυχές και αναγκαστεί να συλλάβει άλλες, μα και από συμπόνια, για να μην περιπλανιούνται σαν τις άδικες κατάρες.

Η **Μιαν Μιαν**, γεννημένη στη Σαγκάκη το 1970, σε μια οικογένεια διανοουμένων, γράφει από τα 17 της χρόνια. Το 1997 εκδίδει στο Χονγκ Κονγκ μια συλλογή από νουβέλες με τον τίτλο *Λαλαλά*, που γνωρίζει αμέσως την αποδοχή κοινού και κριτικών, αλλά επισείει τη μήνη της λογοκρισίας. Στο μυθιστόρημα *Καρδιά από ζάχαρη* (μτφ.: Κρίστου Κουνινιώτη, Λιβάνης, 2002) η συγγραφέας χρησιμοποιεί τις λέξεις σαν εξωτικά



Γουγκ Τσανγκ
Οι Αγριόκυκνοι
 Εστία, 2007



Anchee Min
Η τελευταία αυτοκράτειρα
 Γκοβόστη, 2004

λουλούδια, τα οποία είναι επικίνδυνα αλλά και πανέμορφα. Η ηρωίδα του βιβλίου αποφασίζει να φύγει από τη γενέτειρά της. Στην καινούργια της ζωή θα συναντήσει έναν κιθαρίστα, θα τον ερωτευτεί παράφορα και θα τον ακολουθήσει τυφλωμένη από το πάθος της. Θα μοιραστούν κοινούς φίλους, κοινές εμπειρίες, την κοινή τους αγάπη για τη μουσική. Οι χωρισμοί και οι επανασυνδέσεις που θα ακολουθήσουν θα τους σημαδέψουν για πάντα. Έτσι σκιαγραφεί τη νέα γενιά της Κίνας, η οποία στο δρόμο για τον εκσυγχρονισμό χάνει τα πατροπαράδοτα σημεία αναφοράς και προσπαθεί να κερδίσει το χαμένο χρόνο. Το **Ζιανγκ Ρονγκ** είναι ψευδώνυμο του Λου Τζιανμίν, ο οποίος γεννήθηκε το 1946 στο Πεκίνο και είναι καθηγητής πανεπιστημίου. Μέχρι πρότινος ελάχιστοι γνώριζαν την ταυτότητα του συγγραφέα, αφού λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων οι κινεζικές αρχές δεν θα επέτρεπαν να εκδοθεί μυθιστόρημα με το πραγματικό του όνομα. Είχε φυλακιστεί δύο χρόνια για το ρόλο του στην εξέγερση των φοιτητών στην πλατεία Τιενανμέν, ενώ ακόμη και σήμερα απαγορεύεται να διδάξει στο πανεπιστήμιο. Το *Τοτέμ του λύκου* (μτφ.: Χρύσα Θ. Μπανιά, Ψυχογιός, 2008) είναι το πρώτο του βιβλίο. Βασίζεται στις εμπειρίες που έζησε όταν εργάστηκε εθελοντικά στις στέπες της Εσωτερικής Μογγολίας κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Επανάστασης, όπου ανακαλύπτει έναν κόσμο που δεν είχε ποτέ του φανταστεί: μια ειδυλλιακά απλή ζωή βασι-

σμένη στην αιώνια μάχη μεταξύ λύκων και ανθρώπων, σ' ένα συνεχή αγώνα για επιβίωση.

Ο **Ντάι Σούτζι** γεννήθηκε στην Κίνα το 1954 και σπούδασε κινηματογράφο. Το 1984 κατέφυγε στη Γαλλία, αφού πρώτα, τα χρόνια 1971-74, είχε «αναμορφωθεί» στην πατρίδα του. Έχει γυρίσει τρεις ταινίες μεγάλου μήκους. Το *Ο Μπαλζάκ και η κινέζα μοδιστρούλα* (μτφ.: Εφη Κορομπλά, Ωκεανίδα, 2000) είναι το πρώτο του μυθιστόρημα και γνώρισε τεράστια εκδοτική επιτυχία. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 δύο νέα παιδιά, ο Λουό και ο Ντάι, στέλνονται, όπως εκατοντάδες χιλιάδες νεαροί «διανοούμενοι», στις εσχατιές της κινεζικής επαρχίας προκειμένου να «αναμορφωθούν» πλάι στους υγιείς και αδιάφθορους χωρικούς. Μεγαλωμένοι μέσα στην πνευματική ένδεια της Πολιτιστικής Επανάστασης, αδαείς για τα πάντα, αν και γόνοι επιστημόνων, οι δύο φίλοι θα μετατρέψουν την εξορία σε μια πλούσια εμπειρία, χάρη στον Μπαλζάκ και στη μοδιστρούλα. Χάρη στο βιβλίο και τον έρωτα.

Η Κίνα όμως αποτελεί πηγή έμπνευσης και για τους δυτικούς συγγραφείς. Μια από αυτές, η **Μορίν Λίντλεϊ**, γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Σκωτία. Έχει δουλέψει ως φωτογράφος, αντικέρ και σχεδιάστρια ρούχων και έχει παρακολουθήσει μαθήματα ψυχοθεραπείας. Το *Πετράδι της Ανατολής* (μτφ.: Εφη Καλιφατίδη, Ωκεανίδα, 2008) είναι το πρώτο της μυθιστόρημα. Η ηρωίδα του βιβλίου είναι η κόρη της τελευταίας παλλακίδας

του πρίγκιπα Σου, ένα ατίθασο κορίτσι. Βασισμένο στην αληθινή ιστορία της Γιοσίκο Καβασίμα, το μυθιστόρημα αφηγείται την περιπετειώδη ζωή μιας κινέζας πριγκίπισσας που έγινε ανελέητη γιαπωνέζα κατάσκοπος.

Ρωσία 1928. Η Ρωσική Επανάσταση βρίσκεται στο απόγειό της και η αριστοκράτισσα Βαλεντίνα καταφεύγει μαζί με το κοριτσάκι της, τη Λίντια, στην Κίνα. Οι συνθήκες της ζωής τους εκεί είναι τρισάθλιες και για να μπορέσουν να επιβιώσουν η Λίντια αρχίζει να κλέβει. Όταν χάνεται ένα βαρύτιμο κολιέ με ρουμπίνια, ο Τσανγκ Αν Λο, ένα ωραίο παλικάρι και ιδεολόγος κομμουνιστής, σώζει τη Λίντια από βέβαιο θάνατο. Παγιδευμένοι στη λαίλαπα από τη σύγκρουση ανάμεσα σε κομμουνιστές και εθνικιστές, τις κινεζικές μαφίες και τον υποκριτικό συντηρητισμό των λευκών αποίκων, η Λίντια και ο Τσανγκ Λο ερωτεύονται. Η **Κέτι Φέρνιβαλ** εμπνεύστηκε το μυθιστόρημα *Η ρωσίδα παλλακίδα* (μτφ.: Γιάννης Σπανδώνης, Ωκεανίδα, 2008) από τη ζωή της μητέρας της. Περιγράφει φανταστικά πρόσωπα και γεγονότα, αλλά τα τοποθετεί στην εξαιρετική ιστορική περίοδο που έζησε η μητέρα της στη νεανική της ηλικία.

Στην εξαιρετική μετάφραση του Άρη Αλεξάνδρου, από τις εκδόσεις Γκοβόστη, κυκλοφορεί το κλασικό έργο της **Περλ Μπακ** *Ανατολικός και δυτικός άνεμος*. Μια προσπάθεια κατανόησης της Κίνας, του πολιτισμού, των ανθρώπων της, από ένα δυτικό άνθρωπο που θέλει να παραμερίσει

τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα και να γνωρίσει εκ βάθρων το μεγάλο αυτό πολιτισμό.

Τρία βιβλία από τη σειρά «Λογοτεχνία της Άπω Ανατολής» κυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Παρατηρητής (διάθεση από τις εκδόσεις Επίκεντρο) σε μια προσπάθεια προσέγγισης αυτής της μεγάλης λογοτεχνικής παράδοσης. Το βιβλίο του **Λου Σιεν** *Ιστορίες του παλιού καιρού* (μτφ.: Κωνσταντίνα Κισκίνη, 1984), όπου παρουσιάζονται τέσσερα από τα καλύτερα έργα που έγραψε ο αποκαλούμενος και «Γκόργκι της Κίνας». Τις ιστορίες αυτές τις κατέγραψε ο συγγραφέας μένοντας για κάμποσο καιρό σε ένα μικρό νησί «πρόσωπο με πρόσωπο με την απεραντοσύνη του ωκεανού», διασκεδάοντας κατά κάποιο τρόπο με ορισμένες από τις αρχαιότερες παραδόσεις του λαού του. Ο **Που Σονγκ Λινγκ** στο *Εξοχικό περίπτερο* (μτφ.: Κωνσταντίνα Κισκίνη, 1988) συγκεντρώνει διάφορες παλιές ιστορίες της περιόδου της δυναστείας των Μινγκ και απλοποιώντας τη γλώσσα τους τις αφηγείται ξανά. Ο **Κουό Μον Τζο** στο βιβλίο του *Τα παιδικά μου χρόνια* (μτφ.: Κωνσταντίνα Κισκίνη, 1988) προβάλλει ως ένας από τους πρώτους συγγραφείς του κινήματος της νέας λογοτεχνίας που εκδηλώθηκε ανοιχτά ως οπαδός του μαρξισμού.

Παιδική λογοτεχνία

Από τις πιο σοβαρές και ολοκληρω-



Κουό Μον Τζο
Τα παιδικά μου χρόνια
 Παρατηρητής



Νταϊάν Γουεϊ Λιανγκ
Πεταλούδα από χαρτί
 Πατάκης, 2009

μένες εκδοτικές προσπάθειες στο χώρο της κινεζικής παιδικής λογοτεχνίας είναι η σειρά «Μεγάλες μορφές της επιστήμης και της σκέψης» των εκδόσεων **Πατάκη**. Πρόκειται για τα βιβλία *Μπτέρα Τερέζα* σε κείμενο του **Chen-Chun Yueh**, απόδοση του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Robert Ingpen, *Χανς Κρίστιαν Άντερσεν 1805-1875* σε κείμενο του **Li-Jung Chang**, απόδοση του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Kirill Chelushkin, *Σωκράτης* σε κείμενο του **Fu-Pei-chung**, απόδοση Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Iassen Chiusselev, *Αϊνστάιν* σε κείμενο των **Liou Si-yuan** και **Li Lian-Bu**, απόδοση του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Giuliano Ferrì, *Μότσαρτ, ο αγαπημένος των θεών* σε κείμενο του **Fang-Ping Lin**, απόδοση Μελίνας Καρακώστα και εικονογράφηση της Victoria Fomina, *Βαν Γκογκ* σε κείμενο του **Loy Chao**, απόδοση του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Paolo Rui και *Γκάντι* σε κείμενο του **Lian Lin**, απόδοση του Βαγγέλη Ηλιόπουλου και εικονογράφηση του Robert Ingpen. Η σειρά έχει αρχίσει να εκδίδεται από το 2004.

Από τις εκδόσεις Αερόστατο κυκλοφορεί επίσης το βιβλίο του **Chen Jiang Hong** *Το μαγικό άλογο του Χαν Γκαν*, σε μετάφραση της Κατερίνας Φράγκου και εικονογράφηση του ίδιου του συγγραφέα.

Τέλος, από τις εκδόσεις Πατάκη κυκλοφορεί το βιβλίο *Πρώτα βήματα στα κινέζικα* (μτφ. Άγγελος Κοκκο-

λάκης, Αθήνα, 2007), που είναι μια μέθοδος εκμάθησης της κινεζικής γλώσσας για αρχαρίους. Συγγραφείς του βιβλίου είναι οι **Alain Weinich** και **Xiaomei Wienich** και στην έκδοση περιλαμβάνεται και ένα εκπαιδευτικό CD ROM.

Κινέζικη κουζίνα

Η κινέζικη κουζίνα είναι ιδιαίτερα δημοφιλής τα τελευταία χρόνια, πράγμα που οδήγησε στην έκδοση ειδικών βιβλίων με συνταγές παραδοσιακής αλλά και σύγχρονης κινεζικής γαστρονομίας.

Ο **Βαγγέλης Δρίσκας**, με τον οδηγό του *Κινέζικη κουζίνα*, από τις εκδόσεις Πατάκη, (2008) βοηθάει τον έλληνα ρέκτη των ανατολίτικων γεύσεων να γνωρίσει τη φιλοσοφία της κινεζικής κουζίνας, να μάθει τρόπους μαγειρέματος, να εξοικειωθεί με τα υλικά της και να μάθει τη χρήση των ιδιόρρυθμων μαγειρικών της συσκευών.

Με πρωτότυπες συνταγές των **Deh-Ta Hsiung** και **Nina Simonds** και φωτογράφιση από τον Jason Lowe, κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί η *Κινέζικη κουζίνα* σε μετάφραση της Χριστίνας Εξάρχου-Ελευθερίου. Το βιβλίο αποτελείται από κατατοπιστικά κείμενα και φωτογραφικό υλικό που καλύπτει όλα τα στάδια της προετοιμασίας. Ο αναγνώστης μπορεί να βρει, επίσης, χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις μεθόδους παρασκευής και τα υλικά. ■